

Trankils kyrka, Karlstad stift

Rester av medeltida timmerkyrka.

Daniel Eriksson 2016-11-29

Bygg &
Hantverk i Karlskoga

TRADITIONSBÄRARNÄ
Yrkespecialister i samverkan
för bevarande av traditionella hantverk.

Vid ett besök i Trankils kyrka, 2016-11-24, noterades av undertecknad medeltida väggtrimmer i kyrkans södra korsarm.

I den invändiga väggpanelen har rektangulära öppningar gjorts i korsarmens östra och södra väggar, förmodligen för att synliggöra det måleri som finns på väggtrimret.

Vad som också avslöjas i släpljusets sken, är den medeltida behuggningsteknik som trimret är bearbetat med. Denna behuggningsteknik, som ger mycket karakteristiska verktygsspår, var vanligt förekommande tiden innan digerdöden, ca 1100-1350 (förmodligen tidigare än så).

Dessa timmerstockar är med allra största sannolikhet från en medeltida timmerkyrka, det avslöjas inte bara av behuggningstekniken, utan också av det skarpkantiga tvärsnittet. Skarpkantstimming (utan vankant, såtlös timring) är typiskt för medeltida timmerkyrkor.

Då nyfikenheten väckts, gjordes tillsammans med vaktmästare på plats även en mycket kort inspektion av vindens taklag.

Där visade det sig att vissa av taklagets ingående delar också består av återanvänt virke från en medeltida kyrka. Här är dock inte frågan om väggtrimmer, utan just ursprungligt taklagsvirke.

Jag har inte fått klart för mig huruvida dessa fynd är kända sedan tidigare. Jag har inte funnit någon information om detta på nätet, annat än någon kommentar om att äldre delar möjligen kan ingå i den nuvarande kyrkan.

1980 gjordes en dendrokronologisk undersökning som visar att långhuset bör vara uppfört 1626, och tornet 1643. Dock tycks korsarmen inte fått någon säker datering.

En framtida djupundersökning av materialet kan förmodligen tillföra ny, och spännande kunskap runt byggnadshistoriken i Trankils kyrka.

De första frågorna som dyker upp är:

Är det material från en ursprunglig kyrka på platsen?

Är det återanvänt material från en kyrka på annan plats?

Hur komplett är materialet?

Vilken information går att få fram angående medeltidskyrkans storlek, form, utseende och ålder?

Etc.

Nedan följer några bilder.

I släpljuset framträder det karakteristiska mönster som den medeltida behuggningstekniken ger.

På vinden finns delar som tidigare ingått i medeltida kyrkotakstolar. Notera den mycket vackert utförda behuggningen som bildar ett fiskbensliknande mönster.

På bilden nedan syns spikhål som avslöjar att denna del tidigare utgjort högben i en takstol.

